

POPRI 2023

Največ najboljših idej je iz Dolenjske

Dolenjci so letos med tremi najboljšimi v vseh treh tekmovalnih kategorijah - študenti osvojili drugo mesto, dijaki in osnovnošolci so bili tretji

NOVO MESTO - Letošnje 20. tekmovanje v podjetniških idejah mladih Popri je privabilo rekordno število udeležencev, saj se ga je udeležilo kar 168 ekip s skupno 474 tekmovalci iz vse Slovenije, ki so ob podpori 116 mentorjev v 80 izobraževalnih ustanovah pripravili poslovne modele za svoje ideje. Največ najboljših idej so imeli mladi Dolenjci. V finalu, ki ga je Primorski tehnološki park pripravil prejšnji teden v Novi Gorici, so se namreč ekipe iz Dolenjske uvrstile med prve tri v vseh treh tekmovalnih kategorijah: med študenti oz. mladimi do 29 let so osvojili drugo mesto, med dijaki in osnovnošolci pa tretji mesti.

Drugo mesto, za katero so prejeli 1.300 evrov nagrade, so Dolenjcem prinesli študenti Višje strokovne šole Grm Novo mesto - centra biotehnike in turizma, Tilen Volkar, Gašper Pršina, Jernej Gačnik in Nejc Hudoklin, za kunčje klobase in pečenice. Idejo o klobasah in pečenicah, narejenih iz kakovostnega kunčjega mesa izključno slovenskega izvora, namenjenih ljudem z dieto, tistim, ki imajo radi zdravo domačo in lokalno hrano ter so zanjo pripravljeni odšteti malo več denarja, so pod mentorstvom Ane Marjanovič in Andreje Gril Novak, ki je z njimi sodelovala v zadnjem delu razvoja ideje, začeli razvijati novembra

Študentom Višje strokovne šole Grm je zmaga ušla le za las. (Foto: USZS)

lani. Njihov poslovni model, ki so ga pred Popri, kjer jim je zmaga ušla le za las, predstavili tudi na nekaterih drugih tekmovanjih, vključuje dostavo mesnih izdelkov na dom oz. dogovorjeno lokacijo in prodajo na tržnici.

Tretje mesto in 700 evrov nagrade so v kategoriji dijakov prejeli dijakinja 4. letnika Kmetijske šole Grm in biotehniške gimnazije Novo mesto, Kaja Dragan, Lea Lisec, Pia Rak in Kristina Sinur, za razkužila z navdihom. Po nakupu etanola, glicerola in različnih eteričnih olj so dekleta z raziskavo v šolskem laboratoriju izdelala prijetno dišeča in

rokam prijazna razkužila, in sicer sivkino, božično in zeliščno razkužilo. Ta so namenjena za osebno uporabo, za kar so predvidele pakiranje v manjšo embalažo (50 ml), in tudi za restavracije, terme in zasebne zdravstvene ordinacije, ki jim je razkužilo na voljo v polilitrski embalaži. Z razkužili, ki so jih začele razvijati marca lani, so že lani zmagale na tekmovanju tržno usmerjenih projektov za srednješolce 3. in 4. letnikov ScienceJam, za raziskovalno nalogo, ki so jo ob tem opravile, pa so dobile tudi Krkino nagrado. Čeprav imajo prve tri dijaške ekipe možnost sodelovanja na tekmovanju Genius Olympiad v ZDA, pa novomeške dijakinje, kot nam je povedal njihov mentor za poslovni del razvoja ideje Mitja Turk (mentorici sta bili še Irena Kurajčić za laboratorijski del in Anja Jakše iz Razvojnega centra Novo mesto), v Ameriko najverjetneje ne bodo šle. Pa ne le zato, ker bi si kot tretjevrščena ekipa stroške morale kriti same, ampak predvsem zato, ker bo tekmovanje potekalo v času, ko bo pri nas matura. Kmetijska šola Grm in biotehniška gimnazija je bila sicer letos edina srednja šola, ki je imela na državnem tekmovanju, na katerem se je v vseh treh kategorijah pomerilo skupno 36 ekip, kar dve ekipi. Kar štiri ekipe pa je imela letos na regijskih predizborih, ki so za območje JV Slovenije v organizaciji Razvojnega centra Novo mesto potekali 9. in 10. marca v Podjetniškem inkubatorju Podbreznik, Osnovna šola Grm. Njena ekipa, v kateri so bili učenci 8. in 9. razreda, David Nograšek, Manja Nograšek, Eva Podkrižnik, Urban Bukovec in Patrik Taljat, je s projektom GO2GETHER v finalu tekmovanja osvojila tretje mesto. »Letošnja posebnost je bila, da sta se našim učencem pridružila tudi Urban in Patrik iz Osnovne šole Vavta vas, ki letos na tekmovanju ni sodelovala,« nam je povedala Jana Pečaver iz OŠ Grm, ki je bila mentorica vsem štirim njihovim skupinam. Z združenimi močmi so učenci razvili demo različico aplikacije GO2GETHER, ki omogoča preprosto povezovanje in usklajevanje staršev pri prevažanju otrok na obšolske dejavnosti po načelu »danes peljem jaz«. Aplikacija, ki sicer še ni razvita, staršem oz. družinam omogoča, da bistveno učinkoviteje izkoristijo svoj čas, najmanj razpolovijo stroške prevoza, hkrati pa delujejo trajnostno, okolju prijazno, saj prispevajo k zmanjšanju ogljičnega odtisa.

Mojca Leskovšek Svete

ZLATA TRSNA RUMENICA

Ponekod tri tretiranja

Trikrat bodo morali tretirati v občinah: Brežice, Dolenjske Toplice, Kostanjevica, Mirna Peč, Novo mesto, Straža in Šentjernej

NOVO MESTO - Načrt ukrepov za obvladovanje zlate trsne rumenice še ni dokončno narejen, a bo, kot pravi Domen Bajec iz KGZS - Zavoda Novo mesto, že v kratkem. Čakajo še na odločitev glede odobritve uporabe dodatnega sredstva za zatiranje ameriškega škrtatka, ki je prenašalec karantenske bolezni na vinski trti - zlate trsne rumenice. Že zdaj pa je znano, kot pravi, da bodo ponekod letos potrebna tri tretiranja, saj na določenih območjih število okužb oz. žarišč narašča.

Na območju vinorodne dežele Posavje je vedno več novih najdb zlate trsne rumenice, zlasti na območju Bizelskega, Šentjerneja in tudi Kostanjevice na Krki, izrazilo pa se povečuje število okužb tudi na Štajerskem. »Načrti ukrepov se zato spreminjajo tako, da se povečuje število tretiranj proti ameriškemu škrtatku,« pravi Bajec o spremembi glede na lansko leto. Lani sta bili obvezni dve tretiranja, s tem da je moral vinogradnik drugo tretiranje opraviti, ko je v roku enega tedna na rumene lepljive plošče, s katerimi so in bodo tudi letos morali vsi vinogradniki spremljati številčnost populacije ameriškega škrtatka na svojih parcelah, ulovil več kot tri oz. štiri osebkke. Letos pa bodo, kot trenutno kaže, na območjih, ki so najbolj prizadeta zaradi zlate trsne rumenice, obvezna tri tretiranja, in sicer v JV Sloveniji oz. na območju Vinorodne dežele Posavje na okuženem območju in varovalnem pasu v občinah: Brežice, Dolenjske Toplice, Kostanjevica na Krki, Mirna Peč, Novo mesto, Straža in Šentjernej, ka-

kšna sprememba, kot dodaja Bajec, pa bo mogoče tudi še za občino Krško.

Kot pravi Bajec, vseh odgovorov na vprašanje, zakaj prihaja do povečanih najdb zlate trsne rumenice, še ni. Je pa eden glavnih razlogov, da se število učinkovitih razpoložljivih sredstev za zatiranje ameriškega škrtatka manjša. »Tam, kjer je večje število manjših, ljubiteljskih vinogradnikov, ne upoštevajo predpisanih ukrepov. To bolezen jemljejo preveč lahkotno,« pravi o drugem razlogu. Dodaten razlog je tudi opuščanje in zaraščanje vinogradov, opazajo pa tudi, da je povečevanje novih žarišč in vztrajanje bolezni večje v obmejnem pasu s Hrvaško.

Poleg zatiranja ameriškega škrtatka je, kot pravi Bajec, zelo dober ukrep preprečevanja zlate trsne rumenice tudi odstranjevanje vseh obolelih rastlin, tistih, ki so bile za to uradno določene, in tistih, ki imajo simptome za to bolezen. Vinogradniki to načelno delajo, so pa težave, opozarja sogovornik, v opuščeni in zaraščeni vinogradnih. Poleg tega zaradi rasti življenjskih stroškov veliko vinogradnikov med sredstvi za zatiranje, ki so na voljo, izbere cenejša. To pa vpliva na učinkovitost zatiranja in je lahko v končni fazi dražje, saj je zato včasih potrebno več tretiranj, za katere je sicer obvezen prvi termin po zaključenem cvetenju vinske trte. Sicer pa, kot pravi Bajec, na učinkovitost razpoložljivih sredstev vpliva več dejavnikov, med njimi tudi okoljske oz. vremenske in podnebne razmere.

Mojca Leskovšek Svete

Krkine dividende letos še višje

Farmaceutvska družba Krka je lani od okoli 318,63 milijona evrov bilančnega dobička za dividende namenila nekaj več kot 175 milijonov evrov oz. 5,63 evra bruto na delnico, kar je bilo 12,6 odstotka več kot leto prej. Po predlogu, ki sta ga prejšnji teden oblikovala nadzorni svet in uprava družbe, pa naj bi letos Krkinim delničarjem izplačali za 17,2 odst. višje dividende, kot so bile lani. Vodstvo bo skupščini, ki bo 6. julija, predlagalo, da se od okoli 408,16 milijona evrov bilančnega dobička za dividende namenijo nekaj več kot 204,4 milijona evrov oz. 6,60 evra bruto na delnico. (M. L. - S.)

KMETIJSKO SVETOVANJE

Kolobar na vrtu

Prepogosto sajenje istovrstnih rastlin na istem prostoru izčrpa tla in povzroči, da se razmnožijo škodljivi organizmi. Zato je treba upoštevati vrstenje ali kolobarjenje gojenih rastlin.

Lahko sejemo tudi mešane posevke, ti zmedejo škodljivce, ker se med rastlinami mešajo vonjave. S tem preprečimo invaziven napad škodljivcev, vrt pa je pestrejši in bolj podoben naravnemu rastišču. Rastline se med seboj dopolnjujejo, spodbujajo v rasti in varujejo pred napadi škodljivcev in boleznimi. Pri tem pa moramo upoštevati, da se vse rastline ne privlačijo, ampak nasprotno - lahko si tudi škodujejo. Zato je treba upoštevati tabelo dobrih sosedov. Če pa nimamo časa na pretek, so lahko mešani posevki neuspešni, saj so težko obvladljivi pri zatiranju plevela. Zato je z vidika vzdrževanja posevkov preprostejši vrtni kolobar. Tako poskrbimo za zdravje rastlin in njihove hranilne potrebe (vsaka vrtnina po svoje izčrpa tla), a moramo skrbno načrtovati in upoštevati ta načrt - vrtni kolobar. Zelenjavne grede si razdelimo na štiri poljine in nanje uvrstimo po eno skupino vrtnin na vsaka štiri leta. Prav je, da si delamo beležke in pripravimo »vrtičkarjev zvezek«, vanj si zapisujemo in sproti skiciramo posevke.

Vrtnine vrstimo v kolobar glede na potrebo po gnojenju. Na prvi poljini sadimo vrtnine, ki zahtevajo izdatno gnojenje s preperelim hlevskim gnojem oz. organskimi gnojili (plodovke: kumare, bučke, paradižnik, paprika, jajčevci, melone, lubenice in krompir).

Na drugi poljini sadimo rastline, ki ne prenesejo neposrednega gnojenja s hlevskim gnojem, vendar imajo še vedno precejšnje potrebe po organskih hranilih (kapsunice: zelje, brokoli, ohrovt, kitajski kapus, in korenovke, gomoljnice: korenček, kolerabica, redkvice in repa, gomoljna zelena).

Na tretjo poljino uvrstimo zelenjadnice, ki ne potrebujejo toliko dušika, saj si ga same proizvedejo, to so pretežno stročnice (fižol, grah, bob).

Na četrto poljino uvrstimo rastline, ki morajo biti časovno najbolj oddaljene od hlevskega gnoja, da zagotovimo razmere za rast rastlin kolikor mogoče brez škodljivcev in boleznimi. Ta vrsta so čebulnice (čebula, šalotka, česen, por).

Zunaj razdeljenega dela vrta pa pustimo gredo za trajnice, na katero sadimo jagode, zelišča, rabarbaro, hren in podobno.

Skupine hitro rastočih solatnic ne uvrščamo v kolobar, ampak jih sadimo na prazen prostor kjer koli na vrtu, saj zasedajo gredico kratek čas. Z njimi zapolnjujemo prazen prostor, ki občasno nastane med vrtninami.

Marija Levak, KGZS - Zavod Novo mesto

AGROMA

Trgovina in servis: 07/338 00 05

info@agroma.si

PRODAJA / SERVIS / NADOMESTNI DELI

NOVA LOKACIJA:
RAGOVO 7a - GRABEN, Novo mesto

AGROMA TS d.o.o. PE Krasinec, Krasinec 21, 8332 Gradac, tel: 051-201-687

SEČNJA, SPRAVILO
IN ODKUP LESA

smreka, bor in
bukev

Takošnje plačilo!
tel.: 041 239 502

HLOD D.O.O., sečnja lesa, odkup, prodaja.